

TBMM

(S. Sayısı: 542)

Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği Andlaşması ile Andlaşmada Değişiklik Yapan Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/906)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

8/7/2010

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-174/3087

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 7/7/2010 tarihinde kararlaştırılan “Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği Andlaşması ile Andlaşmada Değişiklik Yapan Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Türkiye, Güneydoğu Asya ülkeleriyle ilişkilerini gerek ikili planda gerek çok taraflı platformlarda geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, bölgenin en önemli örgütü olan Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü (Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) ile de kurumsal ilişki kurmak üzere, Örgüt’ün Dostluk ve İşbirliği Andlaşması’na (ASEAN Treaty of Amity and Cooperation-ASEAN/TAC) taraf olmak için Eylül 2008’de başvuruda bulunmuştur.

Türkiye, sözkonusu Andlaşma’ya taraf olmakla, ileride ASEAN’ın daha kapsamlı işbirliği mekanizmalarına başvurma imkânına da kavuşmuş olacaktır. Böylelikle ülkemiz, bir yandan Asya-Pasifik bölgesinde daha görünür hale gelirken, diğer yandan da ASEAN üyesi ülkelerle ikili ilişkilerinde gelişme kaydedecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No.: 1/906

13 Temmuz 2010

Karar No.: 73

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 8/7/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği Andlaşması ile Andlaşmada Değişiklik Yapan Protokollere Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 13/7/2010 tarihli 15 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Andlaşma ile Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü (ASEAN)'ne üye ülkeler arasındaki dostluk ve işbirliğinin güçlendirilmesi, ülkeler arasındaki muhtemel uyuşmazlıkların çözüm yöntemlerinin geliştirilmesi ve bu çerçevede genel ilke ve usullerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Ülkemizin, Güneydoğu Asya ülkeleriyle ilişkilerini gerek ikili planda gerek çok taraflı platformlarda geliştirilmeyi hedeflediği,

- Bu çerçevede, bölgenin en önemli örgütü olan ASEAN ile kurumsal ilişki kurmak üzere, Örgüt'ün Dostluk ve İşbirliği Andlaşması'na taraf olmak üzere 2008 yılının Eylül ayında başvuruda bulunulduğu,

- Ülkemizin söz konusu Andlaşmaya taraf olmakla, gelecekte ASEAN'ın daha kapsamlı işbirliği mekanizmalarına başvurma imkanına kavuşmuş olacağı, böylece ülkemizin bir yandan Asya-Pasifik bölgesinde daha görünür hale gelirken, diğer yandan da ASEAN üyesi ülkelerle ikili ilişkilerinde gelişme kaydedeceği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komasyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Canan Kalsın ve Tekirdağ Milletvekili Necip Taylan'ın Komasyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komasyon tarafından kabul edilmiştir. Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Sözcü	Üye	Üye
<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Bolu	Bursa	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Canan Kalsın</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>Hüseyin Tuğcu</i>
İstanbul	Kırşehir	Kütahya
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Metin Ergun</i>
Malatya	Mardin	Muğla
Üye	Üye	
<i>Şaban Dişli</i>	<i>Necip Taylan</i>	
Sakarya	Tekirdağ	
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

GÜNEYDOĞU ASYADA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI İLE ANDLAŞMADA DEĞİŞİKLİK YAPAN PROTOKOLLERE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 24 Şubat 1976 tarihli “Güneydoğu Asya’da Dostluk ve İşbirliği Andlaşma”sı ile Andlaşmada değişiklik yapan 15 Aralık 1987 ve 25 Temmuz 1998 tarihli protokollere katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

GÜNEYDOĞU ASYADA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI İLE ANDLAŞMADA DEĞİŞİKLİK YAPAN PROTOKOLLERE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı V.

Ö. Dinçer

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı V.

V. Eroğlu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

GÜNEYDOĞU ASYA'DA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI

Bali, 24 Şubat 1976

DİBACE

Yüksek Akit Taraflar,

Halklarını birbirine bağlayan mevcut tarihsel, coğrafi ve kültürel bağların **BİLİNCİNDE OLARAK**;

Adalet ve hukukun üstünlüğüne saygı duyma ve ilişkilerinde bölgesel dirençliliği güçlendirme yoluyla bölgesel barış ve istikrarı geliştirmeye **İSTEK DUYARAK**;

Birleşmiş Milletler Şartı'nın, 25 Nisan 1955 tarihinde Bandung'daki Asya-Afrika Konferansı'nca kabul edilen On Ülke'nin, 8 Ağustos 1967 tarihinde Bangkok'ta imzalanan Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü Bildirgesi'nin ve 27 Kasım 1971 tarihinde Kuala Lumpur'da imzalanan Bildirge'nin ruhuna ve ilkelerine uygun olarak, Güneydoğu Asya'yı etkileyen konularda barış, dostluk ve karşılıklı işbirliğini geliştirmeyi **ARZU EDEREK**;

Ülkeleri arasındaki farklılıklar ve uyuşmazlıkların çözümünün, işbirliğini tehlikeye düşürebilecek veya engelleyebilecek menfi tutumlardan kaçınmak suretiyle, akılcı, etkin ve yeterli düzeyde esnek usuller yoluyla düzenlenmesi gerektiğine **KANİ OLARAK**;

Dünya barışı, istikrarı ve uyumunun ilerletilmesi için Güneydoğu Asya içindeki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ile işbirliği ihtiyacına **İNANARAK**;

Aşağıda kayıtlı olduğu üzere bir Dostluk ve İşbirliği Andlaşması yapmayı **RESMEN KABUL EDERLER**:

I. BÖLÜM AMAÇ VE İLKELER

1. Madde

İşbu Andlaşma'nın amacı, güçlerine, dayanışmalarına ve daha yakın ilişkilere katkıda bulunacak olan, halkları arasındaki kalıcı barışı, ebedi dostluğu ve işbirliğini geliştirmektir.

2. Madde

Birbirleriyle ilişkilerinde, Yüksek Akit Taraflar, aşağıdaki temel ilkelerin kılavuzluğunda hareket edeceklerdir:

- a. Tüm ulusların bağımsızlığına, egemenliğine, çeşitliğine, toprak bütünlüğüne ve ulusal kimliğine karşılıklı saygı;
- b. Her Devletin, ulusal varlığını dış müdahaleden, yıkımdan ya da baskıdan bağımsız biçimde sürdürme hakkı;
- c. Bir diğerinin işlerine karışmama;
- d. Farklılıkların veya uyuşmazlıkların barışçıl yöntemlerle çözümlenmesi;
- e. Tehdit veya güç kullanımını terk etme;
- f. Aralarında etkin işbirliği.

II. BÖLÜM DOSTLUK

3. Madde

İşbu Andlaşma'nın amacına uygun olarak, Yüksek Akit Taraflar, birbirlerini bağlayan geleneksel, kültürel ve tarihsel dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği bağlarını geliştirmek ve güçlendirmek için çaba gösterecekler ve işbu Andlaşma ile üstlenilen yükümlülükleri iyi niyetle yerine getireceklerdir. Aralarında daha yakın bir anlayışın geliştirilmesi için, Yüksek Akit Taraflar, halkları arasındaki temas ve ilişkileri teşvik edecek ve kolaylaştıracaklardır.

III. BÖLÜM İŞBİRLİĞİ

4. Madde

Yüksek Akit Taraflar, ekonomik, sosyal, teknik, bilimsel ve idari alanların yanı sıra, uluslararası barış ve bölgedeki istikrara ilişkin ortak idealler ve hedefler hususunda ve diğer tüm müşterek menfaat mevzularında etkin işbirliğini teşvik edeceklerdir.

5. Madde

4. Madde uyarınca, Yüksek Akit Taraflar eşitlik, ayrımcılık yapmama ve karşılıklı çıkar temelinde gerek çok taraflı gerek ikili düzeyde azami çabayı göstereceklerdir.

6. Madde

Yüksek Akit Taraflar, Güneydoğu Asya'da müreffeh ve barışçıl bir uluslar topluluğunun temelini güçlendirmek üzere bölgedeki ekonomik büyümenin hızlandırılması için işbirliği yapacaklardır. Bu maksatla, halklarının karşılıklı çıkarı için tarım ve sanayilerinden azami derecede istifade edilmesini, ticaretlerinin artırılmasını ve ekonomik altyapılarının iyileştirilmesini teşvik edeceklerdir. Bu bakımdan, diğer Devletlerin yanısıra bölge dışındaki uluslararası ve bölgesel örgütlerle de yakın ve yararlı işbirliği için tüm yolları araştırmaya devam edeceklerdir.

7. Madde

Yüksek Akit Taraflar, sosyal adaleti sağlamak ve bölge halklarının yaşam standartlarını yükseltmek için ekonomik işbirliğini yoğunlaştıracaklardır. Bu amaçla, ekonomik kalkınma ve karşılıklı yardım için uygun bölgesel stratejileri benimseyeceklerdir.

8. Madde

Yüksek Akit Taraflar, en geniş ölçüde en yakın işbirliğini sağlamak üzere çaba gösterecekler ve sosyal, kültürel, teknik, bilimsel ve idari alanlarda eğitim ve araştırma kolaylıkları sağlamak suretiyle birbirlerine yardım etmeye çalışacaklardır.

9. Madde

Yüksek Akit Taraflar bölgede barış, uyum ve istikrarın ilerletilmesi yönünde işbirliğini güçlendirmeye çaba göstereceklerdir. Bu maksatla, Yüksek Akit Taraflar, uluslararası ve bölgesel konularda görüş, eylem ve politikaları arasında eşgüdüm sağlamak amacıyla birbirleriyle düzenli temas ve istişareler sürdürecektir.

10. Madde

Yüksek Akit Taraflardan hiçbiri bir diğer Yüksek Akit Taraf'ın siyasi ve ekonomik istikrarına, egemenliğine veya toprak bütünlüğüne tehdit oluşturacak herhangi bir faaliyete, hiçbir surette katılmayacaktır.

11. Madde

Yüksek Akit Taraflar, dış müdahaleden ve içteki yıkıcı faaliyetlerden bağımsız, kendi idealleri ve hedefleriyle uyumlu siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel ve güvenlik alanlarında kendi ulusal dirençlerini güçlendirmeye çaba göstereceklerdir.

12. Madde

Yüksek Akit Taraflar, bölgesel refah ve güvenliği sağlamaya yönelik girişimlerinde, Güneydoğu Asya'da güçlü ve yaşayabilir bir uluslar topluluğunun temelini teşkil edecek olan özgüven, itimat, karşılıklı saygı, işbirliği ve dayanışma ilkelerine dayanarak bölgesel dirençliliği güçlendirmek için bütün alanlarda işbirliği yapmaya çaba göstereceklerdir.

IV. BÖLÜM UYUŞMAZLIKLARIN BARIŞÇIL YOLLARLA ÇÖZÜMÜ

13. Madde

Yüksek Akit Taraflar uyuşmazlıkların ortaya çıkmasını engelleyecek kararlılık ve iyi niyete sahip olacaklardır. Kendilerini doğrudan etkileyen konularda uyuşmazlıklar ortaya çıkarsa, özellikle bölgesel barış ve uyumu bozması muhtemel uyuşmazlıklar, tehdit veya güç kullanımından kaçınacaklar ve aralarındaki böylesi uyuşmazlıkları her zaman dostane müzakerelerle çözümleneceklerdir.

14. Madde

Uyuşmazlıkları bölgesel süreçler aracılığıyla çözümlenmek için, Yüksek Akit Taraflar, daimi bir organ olarak, bölgesel barış ve uyumu bozması muhtemel uyuşmazlıkların ya da durumların mevcudiyetini tespit etmek maksadıyla, her bir Yüksek Akit Taraf'tan Bakan seviyesinde birer Temsilci'den oluşan bir Yüksek Konsey teşkil edeceklerdir.

15. Madde

Doğrudan müzakereler yoluyla hiçbir çözüme ulaşılmadığında, Yüksek Konsey uyuşmazlığı veya durumu tespit edecek ve uyuşmazlıktaki taraflara iyi niyet girişimi, arabuluculuk, soruşturma veya uzlaştırma gibi uygun çözüm yollarını tavsiye edecektir. Bununla birlikte, Yüksek Konsey iyi niyet girişimi teklifinde bulunabilir veya uyuşmazlıktaki tarafların anlaşmasından sonra kendisini arabuluculuk, soruşturma veya uzlaştırma komitesi olarak tayin edebilir. Gerek görüldüğü takdirde, Yüksek Konsey uyuşmazlığın veya durumun kötüye gitmesine engel olacak uygun önlemleri tavsiye edecektir.

16. Madde

İşbu Bölüm'ün yukarıdaki hükümleri, uyuşmazlıktaki tüm taraflar o uyuşmazlığa uygulanmalarını kabul etmedikleri takdirde, uyuşmazlığa uygulanmaz. Ancak bu, uyuşmazlığa taraf olmayan diğer Yüksek Akit Taraflar'ı, sözkonusu uyuşmazlığın çözümlenmesi için mümkün olan tüm yardımları teklif etmekten alıkoymayacaktır. Uyuşmazlığın tarafları, bu gibi yardım önerilerine açık olmalıdırlar.

17. Madde

İşbu Andlaşma'daki hiçbir husus, Birleşmiş Milletler Şartı'nın Madde 33 (1)'de yeralan barışçıl çözüm yollarına başvurmayı engellemeyecektir. Bir uyuşmazlığa taraf olan Yüksek Akit Taraflar, Birleşmiş Milletler Şartı'nda yeralan diğer usullere başvurmadan önce, aralarındaki uyuşmazlığı dostane istişareler yoluyla çözmeleri hususunda girişimlerde bulunmaları için teşvik edilmelidir.

V. BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

18. Madde

İşbu Andlaşma, Endonezya Cumhuriyeti, Malezya, Filipinler Cumhuriyeti, Singapur Cumhuriyeti ve Tayland Krallığı tarafından imzalanacaktır. Her bir imzacı Devletin anayasal usullerine uygun olarak onaylanacaktır.

Güneydoğu Asya'daki diğer Devletlerin katılımına açık olacaktır.

19. Madde

İşbu Andlaşma, işbu Andlaşma'nın ve onay veya katılım belgelerinin depoziterleri olarak tayin edilen imzacı Devlet Hükümetlerine beşinci onay belgesinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

20. Madde

İşbu Andlaşma, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Yüksek Akit Tarafların resmi dillerinde hazırlanmıştır. Metinlerin, üzerinde anlaşmaya varılan İngilizce dilinde ortak bir çevirisi olacaktır. Ortak metnin herhangi bir farklı yorumu, müzakereler ile çözümlenecektir.

BU İNANÇLA Yüksek Akit Taraflar işbu Andlaşma'yı imzalamış ve mühürlerini basmışlardır.

Bali, Denpasar'da, bin dokuz yüz yetmiş altı yılı Şubat ayının yirmi dördüncü günü **AKDEDİLMİŞTİR.**

Endonezya Cumhuriyeti Adına:

İMZA

SOEHARTO
Cumhurbaşkanı

Malezya Adına:

İMZA

DATUK HUSSEIN ONN
Başbakan

Filipinler Cumhuriyeti Adına:

İMZA

FERDINAND E. MARCOS
Devlet Başkanı

Singapur Cumhuriyeti Adına:

İMZA

LEE KUAN YEW
Başbakan

Tayland Krallığı Adına:

İMZA

KUKRIT PRAMOJ
Başbakan

**GÜNEYDOĞU ASYA'DA
DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI'NI
DEĞİŞTİREN PROTOKOL**

Manila, 15 Aralık 1987

Brunei Darüsselam Hükümeti
Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti
Malezya Hükümeti
Filipinler Cumhuriyeti Hükümeti
Singapur Cumhuriyeti Hükümeti, ve
Tayland Krallığı Hükümeti

Güneydoğu Asya içindeki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ve özellikle, Güneydoğu Asya bölgesinin komşu Devletleri ile işbirliğini daha da geliştirmeyi **ARZU EDEREK**;

Bali, Denpasar'da 24 Şubat 1976 tarihinde akdedilen Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması'nın (bundan böyle Dostluk Andlaşması olarak anılacaktır) Dibacesinin, dünya barışı, istikrarı ve uyumunun ilerletilmesi için Güneydoğu Asya içindeki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ile işbirliği ihtiyacına atıfta bulunan 5. Paragrafını **GÖZ ÖNÜNE ALARAK**;

İŞBU AŞAĞIDAKİLER HAKKINDA MUTABAKATA VARMIŞLARDIR:

1. Madde

Dostluk Andlaşması'nın 18. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“İşbu Andlaşma Endonezya Cumhuriyeti, Malezya, Filipinler Cumhuriyeti, Singapur Cumhuriyeti ve Tayland Krallığı tarafından imzalanacaktır. Her bir imzacı Devlet'in anayasal usullerine uygun olarak onaylanacaktır.

Güneydoğu Asya'daki diğer Devletlerin katılımına açık olacaktır.

Güneydoğu Asya dışındaki Devletler de, işbu Andlaşma'ya imzacı Güneydoğu Asya'daki tüm Devletlerin ve Brunei Darüsselam'ın muvafakatiyle işbu Andlaşma'ya katılabilirler.”

2. Madde

Dostluk Andlaşması'nın 14. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“Uyuşmazlıkları bölgesel süreçler aracılığıyla çözmek için, Yüksek Akit Taraflar, daimi bir organ olarak, bölgesel barış ve uyumu bozması muhtemel uyuşmazlıkların ya da durumların mevcudiyetini tespit etmek maksadıyla, her bir Yüksek Akit Taraf'tan Bakan seviyesinde birer Temsilci'den oluşan bir Yüksek Konsey teşkil edeceklerdir.

Ancak bu madde, Andlaşma'ya katılmış Güneydoğu Asya dışından herhangi bir Devlet'e, sadece o Devlet'in bölgesel süreçler aracılığıyla çözümlenecek uyuşmazlığa doğrudan müdahil olduğu durumlarda uygulanacaktır.”

3. Madde

İşbu Protokol onaya tabidir ve Yüksek Akit Taraflar'ın son onay belgesinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Manila'da, bin dokuz yüz seksen yedi yılı Aralık ayının on beşinci günü **AKDEDİLMİŞTİR.**

Brunei Darüsselam Adına:

İMZA

YÜKSEK KRALİYET HAZRETLERİ PRENS MOHAMED BOLKİAH
Dışişleri Bakanı

Endonezya Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DR. MOCHTAR KUSUMA-ATMADJA
Dışişleri Bakanı

Malezya Adına:

İMZA

DATO HAJİ ABU HASSAN HAJİ OMAR
Dışişleri Bakanı

Filipinler Cumhuriyeti Adına:

İMZA

RAUL S. MANGLAPUS
Dışışleri Bakanı

Singapur Cumhuriyeti Adına:

İMZA

S. DHANABALAN
Dışışleri Bakanı

Tayland Krallığı Adına:

İMZA

HAVA MAREŞALİ SİDDHİ SAVETSİLA
Dışışleri Bakanı

**GÜNEYDOĞU ASYA'DA
DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI'NI
DEĞİŞTİREN İKİNCİ PROTOKOL**

Manila, 25 Temmuz 1998

Brunei Darüsselam Hükümeti
Kamboçya Krallığı Hükümeti
Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti
Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti
Malezya Hükümeti
Myanmar Birliği Hükümeti
Filipinler Cumhuriyeti Hükümeti
Singapur Cumhuriyeti Hükümeti
Tayland Krallığı Hükümeti
Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti
Papua Yeni Gine Hükümeti

Bundan böyle Yüksek Akit Taraflar olarak anılacaklardır:

Güneydoğu Asya içindeki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ve özellikle, Güneydoğu Asya bölgesinin komşu Devletleri ile uygun ölçüde işbirliğinin geliştirilmesini sağlamayı **ARZU EDEREK;**

Bali, Denpasar'da 24 Şubat 1976 tarihinde akdedilen Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması'nın (bundan böyle Dostluk Andlaşması olarak anılacaktır) Dibacesinin, dünya barışı, istikrarı ve uyumunun ilerletilmesi için Güneydoğu Asya içindeki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ile işbirliği ihtiyacına atıfta bulunan 5. Paragrafını **GÖZ ÖNÜNE ALARAK;**

İŞBU AŞAĞIDAKİLER HAKKINDA MUTABAKATA VARMIŞLARDIR:

1. Madde

Dostluk Andlaşması'nın 18. Maddesi'nin 3. Paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“Güneydoğu Asya dışındaki Devletler de, işbu Andlaşma'ya, Güneydoğu Asya'daki tüm Devletlerin, ismen, Brunei Darüsselam'ın, Kamboçya Krallığı'nın, Endonezya Cumhuriyeti'nin, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin, Malezya'nın, Myanmar Birliği'nin, Filipinler Cumhuriyeti'nin, Singapur Cumhuriyeti'nin, Tayland Krallığı'nın ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin muvafakatiyle katılabilirler.”

2. Madde

İşbu Protokol onaya tabidir ve Yüksek Akit Taraflar'ın son onay belgesinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Manila'da, bin dokuz yüz doksan sekiz yılı Temmuz ayının yirmi beşinci günü **AKDEDİLMİŞTİR.**

Brunei Darüsselam Adına:

İMZA

PRENS MOHAMED BOLKIAH
Dışişleri Bakanı

Kamboçya Krallığı Adına:

İMZA

CHEM WIDHYA
Kamboçya Krallığı Hükümeti Özel Temsilcisi

Endonezya Cumhuriyeti Adına:

İMZA

ALİ ALATAS
Dışişleri Bakanı

Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti Adına:

İMZA

SOMSAVAT LENGSAVAD
Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı

Malezya Adına:

İMZA

DATUK SERI ABDULLAH HAJI AHMAD BADA WI
Dışişleri Bakanı

Myanmar Birliği Adına:

İMZA

U OHN GYAW
Dışışleri Bakanı

Filipinler Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DOMINGO L. SIAZON, JR.
Dışışleri Bakanı

Singapur Cumhuriyeti Adına:

İMZA

S. JAYAKUMAR
Dışışleri Bakanı

Tayland Krallığı Adına:

İMZA

SURIN PITSUWAN
Dışışleri Bakanı

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Adına:

İMZA

NGUYEN MANH CAM
Başbakan Yardımcısı ve Dışışleri Bakanı

Papua Yeni Gine Adına:

İMZA

ROY YAKI
Dışışleri Bakanı

